

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ АРХІТЕКТУРИ РЕКРЕАЦІЙНИХ ЗАКЛАДІВ ДЛЯ ДІТЕЙ В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Захаревська Н. С.,

ст. викл. каф. архітектури будівель та споруд,
zaharevska.ns@gmail.com, ORCID: 0000-0001-6078-6605

Снядовський Ю. О.,

ст. викл. каф. архітектури будівель та споруд,
sniadovsky30@gmail.com, ORCID: 0000-0002-2798-2628

*Архітектурно-художній інститут,
Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса*

Анотація. Статтю присвячено вивченню регіональних проблем архітектури рекреаційних закладів для дітей та молоді в Одеській області. Розвитку рекреаційно-туристичного потенціалу Одеської області. Аналізу розвитку дитячих таборів відпочинку на Чорному морі та узагальнюванню отриманого матеріалу.

В Одеському регіоні необхідно підтримувати збережені санаторно-курортні заклади, розвивати будівництво нових пансіонатів, будинків відпочинку, мережі готелів, багатофункціональних комплексів з різноманітними видами послуг (розважальних, спортивних, оздоровчих). Особливу увагу слід приділити збереженню та нового будівництва рекреаційних установ для дітей і молоді.

Ключові слова: містобудування, архітектура ,рекреаційні заклади, діти, Одеса, Чорне море.

Вступ. Для розвитку рекреаційно-туристичного потенціалу Одеської області необхідні чіткі уявлення про розвиток архітектурно-будівельної матеріальної бази туризму. В ході вивчення регіональних проблем архітектури і містобудування Одеси для дітей та молоді, викладачами та студентами кафедри були проаналізовані проектні матеріали, виконані натурні обстеження великих рекреаційних зон Одеси. Обстежено рекреаційних установи для дітей і молоді. В ході досліджень було узагальнено отриманий матеріал.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У літературі з архітектури та містобудування досліджувані питання висвітлено недостатньо. Автори аналізували матеріали історичних статей з краєзнавства, матеріали з Інтернет ресурсів, виконували натурні обстеження даної території Одеси та Одеської області. В ДБН В-2-2-9-2018 «Громадські будинки», в «Переліку основних груп будинків та приміщень громадського призначення : 3. Будинки, споруди і приміщення охорони здоров'я та відпочинку» – не має підрозділу, щодо проектування закладів відпочинку та оздоровлення дітей [1]. ДБН, присвячений проектуванню закладів відпочинку та оздоровлення для дітей та підлітків, в Україні не розроблявся.

Постановка завдання.

Мета роботи:

- виявити проблеми і намітити перспективи розвитку архітектури рекреаційних закладів для дітей та молоді в умовах Одеської агломерації.
- позначити рекреаційні ресурси розглянутих територій і способи їх використання архітектурно-містобудівними прийомами.

Завдання роботи:

- вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду будівництва та експлуатації дитячих таборів відпочинку;
- проаналізувати сучасний стану дитячих таборів відпочинку на Чорноморському узбережжі Одеської області; - проаналізувати фактори, що впливають на формування дитячих таборів відпочинку на Чорноморському узбережжі;
- визначити основні типи рекреаційних установ для дітей і молоді в Одесі та Одеської області;
- визначити архітектурно-містобудівні та інженерні завдання вирішення виявлених проблем.

Основний матеріал і результати. Історія розвитку дитячих таборів почалася в 1876 році у швейцарських Альпах. Відпочинок дітей супроводжувався будівництвом будинків-курінь, співом пісень, запуском повітряних зміїв та різних пригод. Чисельністю табору було 68 осіб під наглядом 10 добровольців-батьків. Перший досвід організації дитячого дозвілля сподобався і надалі набув розвитку, як у Швейцарії, так і в сусідній Франції.

Поява дитячих таборів у Північній Америці відносять до 80-х років XIX століття. Це були приватні формування у глухих лісах для хлопчиків старшого віку із елітних сімей. Мета стояла в обмеження дітей від спокус великого міста та суспільства [2].

З початку 90-х на території України та країн СНД почали формуватися нові типи дитячих таборів – авторські, приватні та програмні табори. У сучасному поданні основним завданням дитячих таборів є програма та формування колективу. Раніше під табором розумілася конкретна територія. Наразі табір формує свій штат співробітників та матеріальну базу, а реалізація програми може здійснюватися на різних орендованих майданчиках, у ролі яких можуть виступати ДОЦ, ДОТ, бази відпочинку, пансіонати, готелі, готелі, наметові табори, туристичні бази як на території України так і на території інших країн та ін. Так на одній території можуть проводити свою діяльність, що відрізняється один від одного, одночасно кілька таборів. По всьому світу на тлі нової економіки та появи нових технологій набувають розвитку спеціалізовані табори: табори для інвалідів, табори з поглибленим вивченням іноземних мов, музики, комп'ютерних програм, при тому що традиційні табори приділяють увагу спорту, відпочинку, різноплановому дозвіллю, не втрачають своєї популярності.

Закордонний організований відпочинок для української дитини представлений такими типами таборів [3]:

1. Дитячі табори, розташовані біля країн СНД. В даному випадку весь процес організації відпочинку на себе бере сторона, що приймає, і сам табір.
2. Дитячі табори, що організуються на базі різних готелів та спортивно-оздоровчих комплексів європейських країн: Болгарії (ММЦ «Сердіка», ММЦ «Альбатрос», ММЦ «Блек-Сі»), Греції («Fun Park Camp», «Kalyves Camp»), Словаччини («Fun'7'Союз»). У цьому випадку дітям надаються лише послуги харчування, проживання та анімації. Відсутні педагогічні засади у програмі відпочинку, загальна дисципліна, розпорядок дня, загінна система.
3. Виїзні табори, організаторами яких виступають українські туроператори, школи та творчі колективи. При цьому виді орендується майданчик, найчастіше 3–4 зірковий готель з харчуванням у Болгарії, Іспанії, Мальті, Фінляндії, Єгипті та Туреччині. Під табір може орендуватись як цілий готель, так і один або кілька поверхів (рис. 1–4) [4].

Організаторами педагогічної та оздоровчої програми виступають викладачі та вожаті з України, в деяких випадках залучаючи місцевих аніматорів. До цього виду можна також віднести табори з різними навчальними програмами. Найбільшою популярністю користуються заняття мовами, дайвінгом, вітрильним та кінним спортом, психологічні тренінги. Їхня частка в загальному потоці невелика, через порівняно високу вартість.

Рис. 1. Royal Holiday Camp (2010-2023 роки)
на базі комплексу Еленіте, Болгарія

Рис. 2. Дитячий табір Мандарін,
Болгарія, Ахелой

Рис. 3. Дитячий табір
Midia Grand Resort, Болгарія

Рис. 4. Міжнародний дитячий
спортивний табір РОСІЦА на курорті
Св. Константин и Елена, Болгарія

У сучасній Україні архітектура оздоровчої галузі розвивається недостатнім темпом. Основні структурні елементи оздоровчої архітектури, якими є: курортні готелі, пансіонати, дитячі табори, центри здоров'я, морально та фізично застаріли.

Слід зазначити, що соціальні проблеми знаходять своє відображення в архітектурі ХХІ ст., турбує той факт, що діти починають дружити, спілкуватися і загалом присвячувати весь вільний час лише Інтернету, це не може залишити нас байдужими. У зв'язку з цим розвиток культури та дозвілля підлітків стає важливим завданням соціалізації молодого покоління та надзвичайно актуалізує проблему виховання, потребує радикальної нової концепції та практики проектування дитячих оздоровчих закладів [5].

Сучасні дитячі табори відпочинку розрізняються за наступними характеристиками [6]:

1. За видом послуг:
  - дитячий оздоровчий табір;
  - дитячий оздоровчий табір санаторного типу;
  - дитячий санаторій;
  - табір денного перебування;
  - дитячий оздоровчий центр ;
  - центр дитячого туризму.
2. За профільною спрямованістю:
  - спортивно-оздоровчі;
  - оборонно-спортивні;
  - освітні-тематичні;

- табори праці та відпочинку;
  - туристичні.
3. За територіальним розташуванням:
    - міські;
    - заміські.
  4. За умовами перебування:
    - стаціонарні;
    - тимчасового перебування.
  5. За сезонністю:
    - сезонні;
    - цілорічні.
  6. За часом перебування:
    - цілодобові;
    - денного перебування.

Закордонний відпочинок для української дитини став доступнішим, ніж у нашій країні. Рівні за умовами та набором дитячих послуг табори в Україні та за кордоном – наприклад, у найпопулярнішій країні дитячого відпочинку Болгарії – значно перевищують у цінах. Це пов'язано з більшою витратністю утримання таборів в Україні в зимовий період.

Як приклад сучасного вітчизняного табору, розглянемо міжнародний дитячий центр «Артек». У перший рік, «Артек» за чотири літні зміни прийняв 320 дітей. Спочатку це було наметове містечко на березі моря і називалося просто «Дитячий табір в Артеку». Сьогодні «Артек» це країна дитинства – комплекс 10 дитячих таборів із багатопрофільною розвиненою інфраструктурою (рис. 5, 6). Кожен із 10 таборів «Артеку» підкорює своєю особливою атмосферою [7].

Вивчаючи історію розвитку рекреаційних ресурсів Одеської області, були проаналізовані проблеми, що проявилися в основні періоди розвитку Одеси. Розглядаючи дореволюційний період розвитку району Великого Фонтану, проявляються основні проблеми, пов'язані з нестачею води і зсувами.

У 1930 р. в Радянському Союзі втілювався в життя модний тренд будівництва санаторіїв, пансіонатів і дитячих таборів для народу. Відведене місце для рекреаційної зони виконувало поставлені цілі. Відпочиваючі приїжджали відпочивати з усього Союзу. На Великому Фонтані були засновані 17 дитячих таборів і санаторно-курортні закладів, 9 з яких зараз не функціонують.

Рис. 5. Комплекс дитячих таборів відпочинку «Артек», Крим, Україна

Рис. 6. Табори, які входять до комплексу «Артек», Крим, Україна

Після розпаду СРСР, санаторії та пансіонати стали руйнувати, частина територій викупили приватні особи. Ситуація змінилася далеко не на користь простих пострадянських громадян. Вулиця Дача Ковалевського почала обростати солідними особняками, огороженими значними парканами – як і інші вулиці на Великому Фонтані [8]. Не функціонуючи санаторно-курортні заклади знаходяться в занедбаному і зруйнованому стані, частина з них частково або повністю забудована житловою забудовою. Ділянки знаходяться ближче до меморіалу 411 батареї виставлені на продаж. Ще однією чимало важливою проблемою, є забудова ділянок санаторіїв житловими комплексами. (рис. 7).

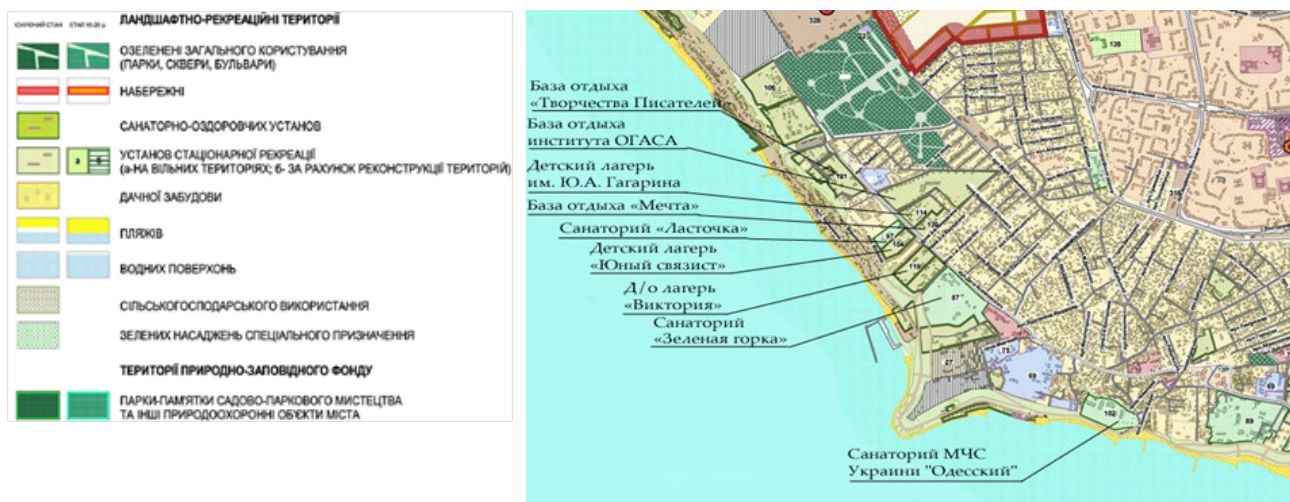

Рис. 7. Комплекс дитячих таборів відпочинку «Артек», Крим, Україна

За результатами дослідження, були визначені основні типи рекреаційних установ для дітей і молоді, які працюють в Одеській агломерації:

1. Оздоровчі табори для дітей та молоді (6–17 років);
2. Студентські табори (18–25 років);
3. Бази відпочинку вузівських колективів (студенти, викладачі та їх сім'ї);
4. Будинки відпочинку для батьків із дітьми;
5. Санаторії для дітей (7–17 років);

6. Санаторії для батьків з дітьми;
7. Профільні спеціалізовані дитячі табори (за видами спорту, видів мистецтв, мовні, тощо).

Зараз в Одесі та Одеській області постійно функціонують дитячі оздоровчі табори і дитячі санаторії:

У рекреаційній зоні Великий Фонтан-Дача Ковалевського:

1. ДОТ «Юний зв'язківець» – 170 місць в зміну (1,9 га);
2. ДОТ ім. Ю. Гагаріна – 200 місць в зміну (3 га);
3. ДОТ «Юний залізничник» – 300 місць в зміну (3 га);
4. ДОТ «Мрія» – 240 місць в зміну (2,3 га);
5. Дитячий заклад оздоровлення та відпочинку «Знамя» – 167 місць (1,6 га);
6. Дитячий заклад оздоровлення та відпочинку «Юний романтик» – 150 місць;
7. ДОТ «Дружба» (7–14 років);
8. ДО центр «Юний судноремонтник» – 190 місць. (1,32 га);
9. ДОТ «Космос» – 140 місць;
10. ДОТ «Казковий» (6–16 років) – 225 місць. (2 га).

В районі Лузанівка успішно працюють:

1. Центр дитячого відпочинку «Молода гвардія» (рік заснування 1924 г.). Комплекс цілорічних таборів «Зоряний» – 450 місць і «Сонячний» – 350 місць, та літній табір «Прибережний» – 190 місць. Загальна площа ділянки 40 га. Вік відпочиваючих 6-15 років. Зі школою та культурним центром щорічного використання. Літній амфітеатр на 1500 глядачів (рис. 8, 9, 10, 11) [9];

Рис. 8. Генеральный план комплексу таборів «Молода гвардія», Одеса

Рис. 9. Загальний вигляд табору «Зоряний», «Молода гвардія», Одеса

Рис. 10. Культурний центр із школою. «Молода гвардія», Одеса

Рис. 11. Літній амфітеатр на 1500 глядачів. «Молода гвардія», Одеса

2. ДОТ «Чайка» (4–18 років) – 150 чол.

У селищі Люстдорф: Дитячий санаторій цілорічний «Люстдорф» (6–14 років) – 150 чол.;

У селищі Кароліно-Бугаз: ДЛ Star-Time (6–16 років), англійська ухил.

В центрі Одеси на Малій Арнаутській працює фотолагер «Дитинство в об'єктиві» (12–16 років) на 50 чол.

У селищі міського типу Сергіївка, Білгород-Дністровського району зосереджена група дитячих таборів і баз відпочинку санаторного типу:

1. ДТ санаторного типу «Сергіївка» – 400 місць (6–14 років), 17 га;
2. Дитячий санаторій цілорічний «Сперанца» (7–14 років) – 300 місць;
3. ДТ «Берег» – 120 місць. Тематичний табір (англ. мова, археологія, творчість);
4. ДТ «Світанок» (7–16 років) – 300 місць (3 га);
5. ДТ «Плай (Сонячний берег)» (7–15 років) – 250 місць (3 га).

У 2020 було зруйновано ОДЛ «Антарктика» на вул. Дача Ковалевського. На його місці ведеться бурхливе будівництво житлового комплексу.

Там же, після пожежі, було зачинено муніципальний дитячий табір відпочинку «Вікторія». На цій же вулиці, дитячий санаторій «Зелена гірка» приходить в непридатність.

Для відпочинку студентського контингенту, призначені студентські табори і бази відпочинку вузівських колективів (ОДАБА на Дачі Ковалевського, ОНПУ «Чайка» на Кароліно-Бугазі, База відпочинку Юридичної академії в Затоці та ін.). Питання на стадії вивчення.

Одеський регіон має унікальні природно-кліматичні умови: наявність моря, степове повітря, дубовий та горіховий гаї, катакомби і природні цілющі джерела, що є основою для розвитку туризму і відпочинку. Головна проблема його розвитку – це відсутність розвинутої інфраструктури. Тут необхідно розвиток певної інфраструктури: будівництво мережі готелів, будинків відпочинку, пансіонатів, багатофункціональних комплексів з різноманітними видами послуг (розважальних, спортивних, оздоровчих) (рис. 12–16) [10].

Рис. 12. Дитячий табір «Аквапарк», Затока, Одеська область

В Одеській області до проблеми браку готелів додається ще одна – це відсутність якісних маршруту, дороги та під'їзних шляхів. В якості основних видів відпочинку, що мають високу перспективу розвитку в Одеській області можна виділити наступні напрямки: туризм, санаторно-курортне лікування, оздоровчий відпочинок дітей і молоді, спортивно-оздоровчий відпочинок [11].

Однак в реалії, на розглянутій території переважають зруйновані будівлі таборів, пансіонатів, які виставлені на продаж. Існують пропозиції щодо забудови центрів відпочинку рекреаційних територій житловими будинками підвищеної поверховості. В даний момент більшу частину землі викупили не тільки українські, а й зарубіжні чиновники [12]. Вони намагаються забудувати цей «ласий шматочок» особняками, дачами, забираючи всю прибережну зону. Безліч таборів, санаторіїв і баз відпочинку зараз або не експлуатуються, або просто знаходяться в не підлягають стані.

Рис. 13. Дитячий табір «Шоколад»,
пмт Сергіївка, Одеська область

Рис. 14. Дитячий табір «Романтик»,
Скадовськ, Херсонська область

Рис. 15. Дитячий табір «Арт-Квест»,
Затока, Одеська область

Рис. 16. Дитячий табір «Арт-Квест»,
Затока, Одеська область

Висновки. В Одеському регіоні в даний час функціонують 17 ДОЛ, 3 дитячі санаторії і тимчасово-організовані тематичні табори. Питання студентського відпочинку знаходиться в стадії вивчення.

Для рекреаційно-курортного використання, Одеський регіон має такі сприятливі особливості як: клімат (степовий), хороша аерація, невеликі гаї, де історично склалася рекреаційна зона, культурне середовище, транспортна доступність. Широкоформатному освоєнню берегової зони перешкоджають такі обставини: вузька пляжна смуга; круті схили між брівкою плато і пляжами не дають можливості продовжити міські дороги близько до пляжної зони; хаотично-точкове відчуження ділянок на схилах; незручні і часто аварійні

пішохідні спуски; напівлегальні готові і будуються готелі і приватні будинки на береговій лінії; прогресуючі зсувні процеси.

Гостро стоїть питання благоустрою прибережної зони. Потрібно провести ряд гідротехнічних робіт, уберегти піщані пляжі від розмиву прибіжними хвилями і зберегти схили.

В Одеському регіоні необхідно підтримувати збережені санаторно-курортні заклади, розвивати будівництво нових пансіонатів, будинків відпочинку, мережі готелів, багатофункціональних комплексів з різноманітними видами послуг (розважальних, спортивних, оздоровчих). Особливу увагу слід приділити збереженню та новому будівництву рекреаційних установ для дітей і молоді, створенню сучасної інфраструктури.

Необхідно розробити варіанти проектів детального планування цих територій.

1. Для організації дитячого відпочинку доцільно створювати спеціалізовані зони, призначені для дитячого відпочинку, які оснащені всією необхідною інфраструктурою.
2. Рекомендується розташування зон дитячих таборів відпочинку поза населеними пунктами, не більше ніж 30 хвилинної транспортної доступності від них.
3. Найбільш перспективним для розвитку дитячого відпочинку є створення комплексів із 3–5 таборів відпочинку з єдиною суспільною зоною.
4. Для рентабельності доцільно передбачати створення дитячих таборів з цілорічним ядром та літнім розширенням. Деякі з таборів комплексу можуть бути перепрофільованими на зимовий період в об'єкти сімейного відпочинку з підвищенням рівня комфорту, за рахунок зменшення кількості відпочиваючих.

Провести реновацію рекреаційних закладів, архітектура яких не відповідає сучасним умовам. Організувати на основі конкурсів втілення в життя рішення, які пропонуються. У дипломних розробках студентів кафедри намітити шляхи вирішення виявлених проблем.

Література

- [1] ДБН В.2.2-9:2018 «Громадські будинки та споруди. Основні положення». - К.: Мінрегіон України, 2019. – 49 с. http://dreamdim.ua/wp-content/uploads/2019/03/DBN_V-2-2-9-2018-Gromadski-budynky.pdf
- [2] Міжнародний мовний табір. <http://dic.academic.ru/dic.nsf/ruwiki/1478613>
- [3] Зоричева Н. М. Современные виды и тенденции развития услуг детского отдыха /– СПб, 2014. – 54 с.
- [4] Детский Лагерь 2022 в Болгарии Лето 2022: Молодежный и Детский Отдых в Болгарии программы <http://new.vog.com.ua/detskij-molodezhnyj-lager-otdyh-v-bolgarii-let-2020-programmy>
- [5] «Проблемы и перспективы развития рекреационных зон» http://archvuz.ru/2011_22/43
- [6] Корольова А. В. Особливості архітектурних рішень дитячих таборів відпочинку на Чорноморському узбережжі. Магістерська дисертація. Р. на. Д.-2015, 74 с.
- [7] Артек. Лагеря и отряды <https://artek.org/zhizn-arteka/camps>
- [8] 16 Ст.Б.Фонтана, руины пионерлагерей (<http://dumskaya.net/news/kontrasty-zolotogo-berega-pamyatka-dlya-narodnoh-024698/>).
- [9] Щеглова Н. Позорное состояние одного из первых лагерей в Украине: почему государство является неэффективным владельцем одесской «Молодой гвардии» <https://odesa.novyny.live/ru/pozornoe-sostoianie-odnogo-iz-pervykh-lagerei-v-ukraine-pochemu-gosudarstvo-iavliaetsia-neeffectivnym-vladeltsem-odesskoi-molodoi-gvardii-3227.html>
- [10] Детский лагерь. Одесса. <https://childcamp.com.ua/ru/camp?localityid=odessa&showonlyactualaps=true>
- [11] Детские лагеря в Одесской области. Украина <https://kidpassage.com/camps/ukraina/odesskaya-oblast>
- [12] Материал из сайта- <http://crime.in.ua/statti/20120410/deriban-Odessa>.

[13] Губарь О. И. «История градостроительства Одессы и функции Одесского строительного комитета» - Одесса: ТЭС, 2015. – 520 с.: илл.

[14] Генеральный план города- <http://omr.gov.ua/ru/essential/69324/>

References

[1] DBN V.2.2-9:2018 «Hromads'ki budynky ta sporudy. Osnovni polozhennya». – К.: Minrehion Ukrainy, 2019. – 49 s. http://dreamdim.ua/wp-content/uploads/2019/03/DBN_V-2-2-9-2018-Gromadski-budynky.pdf

[2] Mizhnarodnyy movnyy tabir. <http://dic.academic.ru/dic.nsf/ruwiki/1478613>

[3] Zorycheva N. M. Suchasni vydy ta tendentsiyi rozvytku posluh dytyachoho vidpochynku / - SPb, 2014. - 54 s.

[4] Dytyachyy Tabir 2022 u Bolhariyi Lito 2022: Molodizhnyy ta Dytyachyy Vidpochynok u Bolhariyi prohramy <http://new.vog.com.ua/detskij-molodezhnyj-lager-otdyh-v-bolgarii-letno-2020-programmy>

[5] «Problemy ta perspektyvy rozvytku rekreatsinykh zon» http://archvuz.ru/2011_22/43

[6] Korol'ova A.V. Osoblyvosti arkhitekturnykh rishen' dytyachykh taboriv vidpochynku na Chornomors'komu uzberezhzi. Mahisters'ka dysertatsiya. R.na.D.-2015, 74 s.

[7] Artek. Tabori ta zahony <https://artek.org/zhizn-arteka/camps/>

[8] 16 St.B.Fontanu, ruyiny pionertaboriv (<http://dumskaya.net/news/kontrasty-zolotogo-berega-pamyatka-dlya-narodnoh-024698/>).

[9] Shcheglova H. Hanebnyy stan odnogo z pershykh daheriv v Ukraini: chomu derzhava ye neefektyvnyy vlasnykom odess'koyi «Molodoyi hvardiyi» <https://odesa.novyny.live/ru/pozornoe-sostoianie-odnogo-iz-pervykh-lagerei-v-ukraine-pochemu-gosudarstvo-iavliaetsia-neeftivnym-vladeltsem-odesskoi-molodoi-gvardii-3227.html>

[10] Dytyachyy tabir. Odesa.

<https://childcamp.com.ua/ru/camp?localityid=odessa&showonlyactualaps=true>

[11] Dytyachi tabory na Odeshchyni. Ukrainy

<https://kidpassage.com/camps/ukraine/odesskaya-oblast>

[12] Material iz saytu-<http://crime.in.ua/statti/20120410/deriban-Odesy> .

[13] Hubar O.I. «Istoriya mistobuduvannya Odesy ta funktsiyi Odes'koho budivel'noho komitetu» - Odesa: TES, 2015. - 520 s.: Ill.

[14] Heneral'nyy plan mista <http://omr.gov.ua/ru/essential/69324/>

FEATURES OF THE ARCHITECTURE DEVELOPMENT OF RECREATION FACILITIES FOR CHILDREN IN THE ODESA REGION

Zakharevska N. S.,

Senior Lecturer, Department of Architecture of Buildings and Structures,
zaharevska.ns@gmail.com, ORCID: 0000-0001-6078-6605

Sniadovskyi Y. O.,

Senior Lecturer, Department of Architecture of Buildings and Structures,
sniadovsky30@gmail.com, ORCID: 0000-0002-2798-2628

*Institute of Architecture and Art,
Odessa State Academy of Civil Engineering and Architecture, Odesa*

Abstract. The article is devoted to the study of regional problems of architecture and urban planning of Odesa region for recreation of children and youth. Development of the recreational and tourist potential of Odesa region. Analysis of the development of children's recreation camps on the Black Sea and generalization of the material obtained.

In the literature on architecture and urban planning, the investigated issues are not sufficiently covered. State Building Regulations, dedicated to the design of recreation and health facilities for children and adolescents, was not developed in Ukraine.

The goal of the study - identify the problems and outline the prospects for the development of the architecture of recreational facilities for children and youth in the conditions of the Odesa agglomeration. Mark the recreational resources of the considered territories and ways of their use by architectural and town-planning techniques.

Study tasks: - study of domestic and foreign experience in the construction and operation of children's recreation camps; - analysis of the current state of children's recreation camps on the Black Sea coast of Odesa region; - to determine the architectural and urban planning and engineering tasks of solving the identified problems.

Conclusion: for recreational and resort use, the Odesa region has such favorable features as: climate (steppe), good aeration, small groves where a recreational zone has historically developed, cultural environment, transport accessibility. In the Odesa region, it is necessary to support the preserved sanatorium-resort facilities, to develop the construction of new boarding houses, holiday homes, hotel chains, multifunctional complexes with various types of services (entertainment, sports, health).

Currently, 17 children's health camps, 3 children's sanatoriums and temporarily organized thematic camps are operating in the Odesa region. The issue of student recreation is under study.

Special attention should be paid to the preservation and new construction of recreational facilities for children and youth.

Keywords: urban planning, architecture, recreational facilities, children, Odesa, Black Sea.